

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فقہی احکام

أحكام فقہیة - بشتو

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد
ونوعية الجاليات بالزلفي

٠١٦٤٢٣٤٤٦٦

أحكام فقهية

أعدّه وترجمه للغة البشتو

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد و توعية الجاليات بالزلفي

الطبعة الأولى: ١٤٣٩/٨ هـ

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي (ح)

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالزلفي

أحكام فقهية- الزلفي، ١٤٣٩ هـ

ردمك: ٧-٧-٠٧-٣-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

(النص باللغة البشتو)

١- الفقه الإسلامي - أ. العنوان

١٤٣٩/٦٣٥٣

ديوي ٢٥٠

رقم الايداع: ١٤٣٩/٦٣٥٣

ردمك: ٧-٧-٠٧-٣-٨٢٤٣-٦٠٣-٩٧٨

د زکات احکام

د زکات حکم:

زکات د اسلام د ارکانو نه یو رکن دے، او هر مسلمان باندے واجب دے چہ کله دنصاب مالک شی، الله پاک فرمائی: (وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ) البقرة ۱۱۰ ترجمه: او دمانحہ پابندی کوی او زکات ورکوی.

د زکات په حکم کښې ډیر فوائد او حکمتونه دی:

- (۱) د نفس پاکوالے او د بخل او شومتیا نه لروالے راوړي.
- (۲) مسلمان د سخاء د خائسته صفت سره عادت کیدل.
- (۳) د غریبانانو او مالدارو مینخ کښې مینه پیدا کیری، حُکمه نفسونه احسان طرفته مائل کیری.
- (۴) د غریب مسلمان حاجتونه پوره کیری.
- (۵) انسان ورسره د گناهونو نه صفا کیری، او درجات ورسره بلند کیری.

کوم اشیاو کنبی زکات فرض دی ؟ :

ذهب (سره زر/سونا) فضه (سپین زر/ چاندي) د تجارت سامان، او پنکر/ خاروی، او هر هغه خیز چه د زمکے نه راوخی د دانو په شکل کنبی یاد میوو په شکل کنبی یادمعدنیاتو په شکل کنبی.

د ذهب (سرو) او فضه (سپنوزرو) زکات :

سرو او سپنوزرو کنبی زکات واجب دے، په هر شکل کنبی چه وی، کله چه د نصاب مالک شی. د سرو زرو نصاب شل مثقاله دے، یو مثقال (۴.۲۵) گرامه دے نو شل مثقاله (۸۵) گرامه راخی، او د سپنوزرو نصاب (۲۰۰) درهمه نبوی دے چه یو درهم (۹۷۵.۲) گرامه دے د (۲۰۰) درهمونه (۵۹۵) گرامه جوړپیری، نو چاسره چه دومره نصاب وی نو (۲.۵) فیصده زکات ورکول فرض دی، کچرته یوتن غواړی چه نقد روپو لحاظ سره زکات وباسی، اول بهخپل وطن کنبی د یو گرام سرو او یا د سپنوزرو قیمت معلوم کړی، په کوم کال کنبی چه زکات وباسی او د هغه د قیمت نه به زکات وباسی. مثال په طور: یوسرے د (۱۰۰) گرامه سرو مالک شو، نو زکات ورکول

وربانده واجب دی چه کله یو کال پرے تیر شی، حُکھچه دے دنصاب مالک دے، پدے کنبې به دوه نیم (۲۰۵) گرامه سره زر ورکوی، او که زکات کنبې نقدے پیسه ورکړی، نودسروزرو قیمت به دغه کال باندے معلوم کړی په کوم کال چه زکات ورکوی، او د دوه نیم گرامه سرو قیمت به ورکړی، او دغه رنگه عمل به د سپنو زرو (چاندئ) سره هم وکړی. او دغه رنگه نقدو پیسو کنبې هم زکات واجب دے چه کله نصاب ته ورسیرې، او یو کال ورباندے تیرشی بس چاسره چه د (۸۵) گرامو سروزرو قیمت موجود شی، زکات ورباندے واجب دے، زکات به ورکوی ددوه نیم گرامو په اندازهد قیمت. کچرته د (۸۵) گرامو نه ورسره مبلغ کم وی، نو زکات ورباندے نشته دے. مثلاً یو شخص سره ټول مبلغ (۸۰۰) ریاله دے او کال ورباندے تیر شو کله چه د (۵۹۵) گرامه سپینو زرو قیمت ټپوس وکړو د هغے قیمت (۸۴۰) ریاله وو، ده باندے زکات نشته دے، حُکه چه نصاب ورسره پوره نه دے.

د تجارت په سامان کنبې زکوٰة :

مسلمان تاجر چه تجارت کنبې ورله الله پاک ډیر مال ورکړے وی، هغه باندے په کال کنبې زکات ورکول واجب

دی، چه د الله د نعمت شکر ادا کړی، او دخپلوحاجت مندوورونو حاجت پوره کړی، هغه سامان چه اغستل او خرخول پکښې دگتې دپارهکیرې که زمکه وی، که حیوانات وی، که طعام وی، که دخښاک څیزونه وی، اوکه گادپوی وغیره، ددے د زکات شرط دادے چه نصاب ته به رسیدلی وی، طریقه ئے داده چه د سرو زرو یا سپینو زرو قیمت به معلوم کړی، د مجموعه قیمت نه به دوه نیم فیصده زکات ورکوی . مثلاً که یو انسان دیو لاکهـ (۱۰۰۰۰۰)ریال په مقدار باندے د سامان د تجارت مالک شي پدے کښې دوه نیم زره (۲۵۰۰)ریال زکات ورکول واجب دی، د تاجرانو ذمه واری داده چه د کال په آخر کښې دے د خپل ټول سامان حساب وکړی، او زکاتدے اداکړی، کچرته یو تاجر د نوی کال د شروع کیدونه لس (۱۰)ورځے مخکښې سامان واغستلو، د کال په شروع کیدو سره به په ټول سامان کښې زکات ورکوی، د کال حساب به د هغه ورځے نه کوی، د کومے ورځے نه ئے چه تجارت شروع کړیدے، په هر مسلمان باندے فرض دی چه د کال په آخر کښې ورسره څومره سامان وی د هغه زکات ورکړی. هغه څاروی چه کور کښې

ساتلے شی، بھر د خریدلو دپارہ نشی لیبرلے، لیکن د تجارت دپارہ ئے ساتلیوی، کچر تھد دے قیمت نصاب تھرسیدلے وی، زکات پکنبی ورکول واجب دی، زکوٰۃ بہ د نقدو روپو پہ شکل کنبی ادا کیدلے شی .

د شیئر (شراکت) روپو کنبی زکات :

(شیئر دیتہ وائی چہ ڊیر ملگری د تجارت دپارہ روپیئ راجمعگری) ڊیر خلق د جائیداد یا د کارخانو د شیئر حصہ اخلی، او خپل رقم منجمد کری، کله کله ڊیر کالونہ دغه رقم منجمد وی (چہ کاروبار پرے نکوی) نو دا خبرہ زدہ کول پکار دی چہ په دغه حصہ دارئ کنبی ہم زکات واجب دے حُکھ چہ دغه مال د تجارت حسابیری، په مسلمان بانده فرض دی چہ د هر کال په آخر کنبی د خپل شیئر د حصے نه زکات ورکری .

د زمکے په فصلونو کنبی زکات. د زمکے هغه فصل چہ ذخیرہ کیدلے شی زکات وربانده فرض دے، مثلاً کجورے، غنم، جوار، وریژے وغیرہ، البتہ سبزیانو او میوو کنبی زکات واجب ندے، د زمکے پیداوار چہ د (۶۱۲) کیلو گرام وزن

تہ ورسیری، دا نصاب دے، او کال تیریدل ورباندے شرط ندے بس چہ فصل کلہ پوخ شی نو زکات بہ ترے ورکیدلی شی کچرتہ زمکہ پہ نہری اُبو بانڈے مشقت سرہ اُوبہ کیدلہ نو نیم عشر (۵ فیصد) بہ ورکوی، او کہ بارانی اُبو بانڈے خرو بہ کیدلہ نو بیا بہ پورہ عشر ورکوی، د مثال پہ طور بانڈے یو سپری غنم وکرل د ہغے نہ پیداوار ۸۰۰ کیلو گرامہ غنم وشول، چونکہ د غنم نصاب (۶۱۲) کیلوگرامہ دے ددے وجے نہ پدے بانڈے زکات (عشر) فرض دے چہ (۸۰) کیلو زکات بہ ورکوی، پدے شرط چہ دمشق نہ بغیر زمکہ اوبہ کوی، او کچرتہ مشقت سرہ زمکہ اوبہ کوی نو بیا بہ (۴۰) کیلو گرامہ ورکوی۔

پہ حیواناتو کنبی زکات

ددے حیواناتو نہ مراد اوبنان، غواگانے، گدے او چیلے دا قسم انواع مراد دی، زکات پکنبی پہ لاندے شرطونو سرہ واجب دے : (۱) نصاب تہ بہ رسیدلی وی، د اوبنانو نصاب (۵) پنخہ اُوبنان دی، د گدو او بیزو نصاب (۴۰) خلوینت دی، او د غواگانو او میخو نصاب (۳۰) دیریشٹ غواگانے دی، ددے نہ پہ کمو کنبی زکات نشتہ .

(۲) یو کال به ورباندے د مالک سره تیر شوے وی .

(۳) دا حیوانات به د کال په اکثره حصه کښې خریدونکي وی، نو زکات به پکښې واجب وی، او په هغه حیواناتو کښې زکات نشته چه د کومو دپاره مالک گیاه راوړی او یا ورله روپو باندے گیاه اخلی .

(۴) بل شرط دخناروو دزکات دپاره دادے چه دغه خاروی به د مالک د خدمت دپاره خاص نه وی، لکه زمیدارئ یا نور دکور د خدمت دپاره به نوی .

په اوسنانو کښې زکات

اوسنانو کښې زکات واجب دے چه کله نصاب ته ورسیري، نصابداوسنانو (۵) پنځه عدد دے، کله چه یو مسلمان د پنځو نه تر (۹) نهو اوسنانو پورے مالک شی، او دهغه په ملکیت کښې ورباندے کال تیر شی، نو یو گد به زکات کښې ورکوی، او کچرته د (۱۰) د لسونه تر (۱۴) خوارلسو پورے مالک شی پدے کښې دوه (۲) گدیان دی، او کچرته د (۱۵) پنځلسونه تر (۱۹) نورلسو پورے مالک شی درے گدیان به ورکوی، که د (۲۰) شلو نه تر (۲۴) خلیریشتو اوسنانو مالک شی پدے کښې

خلور گدان دی، کہ د (۲۵) پنخہ ویشتو نہ تر (۳۵) پنخہ دیرشو پورے پدے کنبی یو بنت مخاض دے (یعنی یو کلنے داوہن بجے چہ یو کال ئے پورہ شوے وی)، کچرتہ بنت مخاض پیدانشی نو ابن لبون ہم کافی کیری (ابن لبون یعنی دوہ کلنے اوبنچہ دوہ کالہ ئے پورہ شویوی، او کلہ چہ د (۳۶) شپیر دیرشو نہ تر (۴۵) پنخہ خلویستو پوری د اوبنانو مالک شی، نو یو بنت لبون (دوہ کلنی اوبنہ) بہ ورکوی، کچرتہ د (۴۶) شپیر خلویستو نہ تر (۶۰) شپیتو پورے اوبنانو مالک شی نو یوہ حقہ (یعنی درے کلنی اوبن) بہ ورکوی۔ او کچرتہ د (۶۱) یو شپیتہ نہ تر (۷۵) پنخہ آویا پورے وی نو یوہ جذعۃ (خلور کلنی اوبن) بہ ورکوی، او کہ د (۷۶) شپیر اویا نہ تر (۹۰) نوی پورے مالک شو نو دوہ بنت لبون (دوہ کلنی) بہ ورکوی، او کچرتہ د (۹۱) یو نوی نہ تر (۱۲۰) یو سل شلو پورے مالک شی، نو دوہ حقی (درے کلنی) بہ ورکوی،

او ددے نہ چہ زیاتیبری نو پہ ہرو (۴۰) خلویستو اوبنانو کنبی یو بنت لبون (یو کلنی اوبن) دی او پہ (۵۰) پنخوستو کنبی یوہ حقہ (درے کلنی اوبنہ) دہ۔

لانڈینی جدول کنبی د اوبنانو دزکات عدد ذکر دے :

الزكاة	العدد		الزكاة	العدد	
	الى	من		الى	من
بنتا لبون (دوه کلنی)	۴۵	۳۶	شاة (گد)	۹	۵
حِقَه (درے کلنی)	۶۰	۴۶	شاتان (۲: گدپان)	۱۴	۱۰
جذعه (خلورکلنی)	۷۵	۶۱	ثلاث شياه (۳: گدپان)	۱۹	۱۵
بنتالبون (دوه کلنی)	۹۰	۷۶	أربع شياه (۴: گدپان)	۲۴	۲۰
حقتان (درے کلنی)	۱۲۰	۹۱	بنت مخاض (يوه کلنی اوبنه)	۳۵	۲۵

کچرتہ ددے نہ زیات وی نو هرو خلویستو کنبی یو بنت لبون (دوه کلنی) او پنخوستو کنبی یوه حِقَه (درے کلنی) دہ

په غواگانو کنبی زکات

کله چه یو مسلمان د (۳۰) دیرشو نه تر (۳۹) نهه دیرشو پورے

دغواگانو مالک شی، نو یو تبیع (یو کلنے سخے) بهورکوی، که د(۴۰)خلوینبتو نه تر(۵۹)نه پنخوسو پورے مالک شو، نو یوه مسنة (دوه کلنئ سخے) بهورکوی، او که د(۶۰)شپیتونه تر (۶۹)نه شپیتو پورے مالک شی، دوه تبیع (یو کلنے) به ورکوی، او که د (۷۰)اویاونه تر (۷۹) نه اویاوپورے مالک شی، نو یوه مسنة (دوه کلنئ سخے) او یو تبیع (یوکلنے سخے)به ورکوي. او ددے نه بعد هرو دیرشو کنبې یو تبیع(یو کلنے سخے) او خلوینبتو کنبې یوه مُسنه (دوه کلنئ سخے)ورکیدلے شی .

الزكاة	العدد	
	من	الی
تبیع (یو کلنے سخے)	۳۰	۳۹
مُسنه (دوه کلنئسخے)	۴۰	۵۹
تبیعان (۲ دوه یو کلنئسخے)	۶۰	۶۹
مُسنه او تبیع (یو دوه کلنئ سخے او یو یو کلنے سخے)	۷۰	۷۹

پہ گدو بیزوکنبی زکات

کلہ چہ یو انسان د (۴۰) خلوینبنتو نہ تر د (۱۲۰) یوسل شلو گدو بیزو مالک شی، نو زکات کنبی ورباندے یو گدو ورکول واجب دی، کلہ چہ یوہ گدو ورباندے زیاتہ شی د (۱۲۱) نہ تر (۲۰۰) دوہ سوو پورے، نو دوہ گدان بہ ورکوی، کہ یو گدو ہم زیات شی تر (۳۹۹) درے سوہ نہہ نوی پورے درے گدان بہ ورکوی، او چہ ددے نہ زیات شی تر (۴۹۹) خلورسوہ نہہ نوی پورے نو خلور گدان بہ ورکوی، او کچرتہ ددے نہ ہم یوہ زیاتہ شی تر (۵۹۹) پنخہ سوو نہہ نوی پورے نو پنخہ گدان بہ ورکوی، ددے نہ بعد بہ پہ ہرو سلو کنبی یو گدو وی ہر خومرہ تہ چہ ورسبی۔

الزکاة	العدد	
	من	الی
شاة (یو گدو)	۴۰	۱۲۰
شاتان (دوہ گدان)	۱۲۱	۲۰۰
ثلاث شیاہ ۳ (درے گدان)	۲۰۱	۳۹۹
أربع شیاہ ۴ (خلور گدان)	۴۰۰	۴۹۹
خمس شیاہ ۵ (پنخہ گدان)	۵۰۰	۵۹۹

د زکات مستحقین: اللہ پاک فرمائی دى: [إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ
وَالْمَسَاكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي
سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ] {التوبة: ٦٠}

ترجمه: یقیناً حقداران د زکات فقیران دى، مسکینان دى،
د زکات راغونډونکى دى، او دهغه خلقو دپاره چه د هغوى
زړونه اسلام ته مائل کولمقصودى، او دخپونو په آزادولو
کښې (یعنی غلامان آزادولو کښې) او د قرضدارو دپاره او
دالله په لاره کښې جهاد او دعوت کونکو دپاره او دمسافرو
دپاره دا دالله د طرفنه فرض دى . الله تعالى اته قسمه خلق
ذکر کړي دى، هریو ددنه مستحق دزکات دى، اسلام
کښې زکات د معاشرے د ترقی او د ضرورت مندو خلقو د
ضرورت پوره کولو دپاره مقرر شویدے، او دا یواځے د شرعي
علم والو دپاره خاص ندے، لکه څنگه چه دا حال د نورو
ادیانو دے .

د زکات د حقدارانو تفصیل په لاندے ډول دے :

١- الفقیر: دا هغه څوک دے چه دخپل ضرورتونو نیمه حصه
مال هم نه لری .

۲- المسکین: دا هغه څوک دے چه دخپل ضرورت نیمه حصه مال خو لری لیکن ټول ضرورتونه نه ټپوره کیری، داسه کس له د زکات نه دیوے میاشته خرچه او یا دیوره کال خرچه ورکولو جائز دی .

۳- العاملین علی الزکاة: هغه کسان چه دبادشاه د طرفنه د زکات په راغونډولو مقرر وی دخپل عمل مطابق به دزکات دمال نه تنخواه اخلی اگرکه مالداره وی .

۴- المؤلفة قلوبهم: ددنه مراد هغه مشران دقومونو دی چه ددے دوجه نه اسلام ته مائيله شی، او یا مسلمانان دهغوی د شرنه محفوظ شی، او دغه رنگهنوی اسلام قبلونکو تهپه اسلام باندے د مضبوطوالی دپاره دزکات نه څه حصه ورکیدل پکار دی .

۵- د غلامانو دآزادولو دپاره یاد دشمن د قید نه د مسلمان د خلاصی دپاره هم د زکات مال خرچه کیدل جائز دی .

۶- د قرضدار دقرض دخلاصی دپاره دزکات مال ورکیدلے شی پدے شرط چه د غلطو کارونو د وجے نه نوی قرضدارے

شوے، او خپله د خلاصولو وس نه لری او صاحب دمال مطالبه کوی .

۷- فی سبیل الله: ددے نه مراد هغه مجاهدین دی چه بغیر د تنخواه نه دالله تعالی په لاره کښې جهاد کوی، ددے مال نه به د هغه دکورخرچه ورکیدلے شی، او دهغه دپاره به اسلحه اغستلے شی، شرعی علم حاصلول هم یو جهاد دے، مثلاً یو تن دشرعی علم دپاره خپل ځان فارغ کول غواړی، دهغه دذاتی ضرورتونو دپاره دومره مال به ورکړے شی چه علم شرعی ته فارغه شی .

۸- مسافر: کوم مسافر سره چه د سفر خرچ او اخراجات ختم شی، او خپل کورته درسیدو اسباب ورسره نوی، نو د زکات دمال نه ورله دومره مقدار به ورکیدلے شی چه خپل کورته ورسپړی اگرکه کور کښې مالداره وی .

تنبيه: د لارو کوڅو او جوماتونو په جوړولو کښې د زکات مال خرچ کول جائزندی.

ضروری خبرے:

۱- د سمندر نهر او پستلے شوی خیزونو کښې زکات نشته لکه

ملغلرے، یا قوت، مرجان، او مہیان وغیرہ، پدے شرط چہ
د تجارت دپارہ ونہ گر خولے شی .

۲- کرایہ باندے ور کرے شوی بلڈنگ او کور یا کارخانو
کسبئی زکات نشته، البتہ دہغے نہ حاصل شوی آمدنی کسبئی
زکات شته چہ کال ورباندے تیر شی، مثلاً یو تن کور کرایہ
باندے ور کریدے، کرایہ اخلی او دغه نصاب ته ورسیری او
کال ورباندے ہم تیر شی نو زکات به ورکوی.

د خوراک خبناک احکام

اللہ سبحانہ و تعالیٰ خپلو بندگانوته دپاک (طیب) خیزونو
د خوراک حکم کریدے او د پلینتو (خبیث) خیزونونه ئے
منع کریدی، اللہ پاک فرمائی: [يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن
طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنَّ كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ] {
البقرة: ۱۷۲} ترجمہ: اے ایمان والو! خوراک کوئی د پاکوہغه
خیزونونه چہ مادر کریدی، او د اللہ تعالیٰ شکر کوئی کہ چرته
تاسو خاص دہغه بندگی کونکي یئ.

قاعدہ دادہ چہ اصل پہ خورا کونو کنبی (اباحت) حلال والے دے، د حرامو خیزونو بیان بہ پہ شرعہ کنبی کیری، اللہ تعالیٰ دمؤمنانو دپارہ طیبات مباح کرے دے چہ فائدے ترے واخلی، نو د اللہ تعالیٰ نعمتونه د اللہ تعالیٰ پہ نافرمانی کنبی استعمالول جائزندی، اللہ تعالیٰ خپلو بندگانو تہ پہ خوراک خنباک کنبی حرام واضح کریدی، اللہ تعالیٰ فرمائی: [وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَّا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرُّتُمْ إِلَيْهِ] {الأنعام: ۱۱۹} ترجمہ: یقیناً اللہ پہ تفصیل سرہ بیان کریدی تاسوتہ ہغہ شہ چہ حرام ئے کریدی پہ تاسو باندے مگر کہ تاسو دیر محتاجہ شی ہغے تہ. دکوم خیز چہ تحریم نوی بیان شوے ہغہ بہ حلال وی. «قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ اللَّهَ فَرَضَ فَرَائِضَ فَلَا تَضِيعُوهَا، وَنَهَى عَنْ أَشْيَاءَ فَلَا تَنْتَهِكُوهَا، وَحَدَّ حُدُودًا فَلَا تَعْتَدُوهَا، وَغَفَلَ عَنْ أَشْيَاءَ مِنْ غَيْرِ نَسِيَانٍ فَلَا تَبْحَثُوا عَنْهَا» رواہ الطبرانی. ترجمہ: اللہ تعالیٰ بعض کارونہ فرض کرے دے نو ہغہ مہ ضائع کوٹاو د بعض خیز نہ ئے منع کرے دہ، د ہغے خلاف ورزی مہ کوئی، او بعض حدود اوپولے ئے مقرر کری دی د ہغے نہ تجاوز مہ کوئی، او بعض خیزونہ ئے پرینبودلی دی چہ ہیر ترے ندی نو ہغہ مہ لتوی

دهغه خیزونو حرامول جائز ندی چه الله تعالی او رسول الله ﷺ نومی حرام کری.

قاعدہ : هر هغه طعام حلال دے چه صفا وی او بے ضرره وی، او هر هغه طعام جائز ندے چه گنده وی، بدن دپاره نقصان وی، لکه مرداره، (چه بغیر دشرعی طریقے نه ترے ساه وخیژی، وینه بهیدونکے (د ذبح نه البته که رگونو او غوبنه کنبی وینه پاتے شی جائز ده) خنزیر، دنشے خیزونه، او چه د گندگی سره گپوږ شوی وی، حرام دی ځکه چه نجس او نقصانی دی. جائز خوراگونه دوه قسمه دی : حیوانات او سبزیانی،

بیا حیوانات دوه قسمه دی :

اُوچه باندے اوسیدونکی، او دریاب کنبی ژوند کونکے، هر چه دریابی حیوانات دی نو هغه حلال دی تر دے چه د دریاب مرداره هم حلاله ده، د ذبحی شرط پکنبی نشته دے. د اُوچی اوسیدونکی حیوانات حلال دی مگر هغه انواع چه اسلام حرام کرے دے لکه :

۲= کورنے خر

۳= د دارو والا حیوان چہ ماتول کوی مکر ضبع (گورگتی) جائز ده .

۴= پہ مارغانو کنبی پنجو والا چہ ماتول کوی حُکَہ حدیث کنبی راغلی دی : عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: «نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ كُلِّ ذِي نَابٍ مِنَ السَّبَاعِ وَعَنْ كُلِّ ذِي مَخْلَبٍ مِنَ الطَّيْرِ» (رواه مسلم : ۱۹۳۴) ترجمہ : عبد اللہ بن عباس رضی اللہ عنہ فرمائی: رسول اللہ ﷺ منع کریدہ د خوراک دهر هغه درنده نه چه تیره غابونه لری، او دهر هغه مارغه نه چه پنجه لری.

۵= هغه مارغانچه گندگی او مردارے خوری، لکه تپوس، باخه، کارغه وغیره حُکَہ ددوی خوراک گندکیده، او هغه چه د انسان طبیعت ئے بد کنپری لکه مار، لرم، مبره، چنجی او نور حشرات وغیره . ددے نه علاوه مارغان او حیوانات حلال دی لکه آسونه، صحرانی خره، چرکان، هوسی، خرگوش، شتر مرغ وغیره وغیره، مگر صرف جلاله (گندگی خورونکے حیوان) او دا هغه حیوان دے، چه اکثر خوراک دهغه گندگی وی، نو درے ورخو د بندولو نه پس چه پاک خوراک وکری بیا

جائزہ دی .سبزیانو کنبی داورے او پیاز خوراک مکروه دے، او هر هغه سبزی چه ددے پشان بد بوئی ولری او خاصکر جومات ته د حاضرئ په وخت کنبی ترے ځان ساتل پکار دی .کچرته یو انسان دومره محتاجه شی چه دهغه ژوند ته خطرہ وی نو دغه وخت کنبی حرام څیزونه دومره خوړل جائز دی چه ژوند ئے بچ شی سیوا دزهرونه . که یو سرے د میوو په باغ ورتیریری او راغورځیدلے شوی، یا زمکے ته نزدے میوے چه نه دباغ نه گیر چاپیره دیوال وی، او نه څوکیدار وی خوړل جائز دی، د ځان سره به وړی نه، او نه به ونے ته څیژی، او نه به ئے په کانرو باندے ولی او نه به د راغونډ شوو میوو نه اخلی مگر که سخت ضرورت وی .

د ذبحے احکام

داوچے د حیواناتو د ذبحے شرط دادے چه د شریعت د اصولو مطابق ذبحه وکړے شی، د ذبحے طریقہ دادهچه د حیوان مرئ او د ساه اغستلو ناله په نیطریقی سره پریکړے شی، که د مجبورئ په حالت کنبی د بدن د هر

رگ نہ وینہ لارہ شی نو حلال دے، د شرعی ذبحے نہ بغیر د حیوان خوراک حرام دے .

د ذبحے شرطونہ :

۱=ذبحہ کونکے باید مسلمان وی، عاقل وی، یا اهل کتابی وی، دلیونی، نشائی، او ماشوم (چہ بنہ او بد نہ پیژنی) ذبحہ جائز ندہ، او نہ د کافر، مجوسی، بت پرست او قبر پرست د لاس ذبحہ صحیح دہ .

۲=د ذبحے آلہ باید موجودھوی ہر ہغہ آلے سرہ ذبحہ کول جائز دی چہ تیرہ طرف ئے وی پدے تیرہ طرف باندے د پریکیدلو دوجے نہ وینہ روانہ شی، کہ د اوسپنے وی، او کہ گتہ وغیرہ وی، مگر ہڈوکی، نوک او غابن باندے ذبح کول جائز ندی .

۳=ذبحہ کنبی د مرئ پریکول دی یعنی دساہ اغستلو نالہ او د خوراک خنباک نالہ او د مرئ غت رگونہ پریکولدی حکمت ددے خائے پہ پریکولو کنبی دادے چہ دلته تپول رگونہ راجمع شوی دی، یو خو وینہ پہ بنے طریقے سرہ وخی، نو غونہ ئے خورہ وی، او بل حیوان تہ پہ ساہ وتلو کنبی

آسانتیا وی . کچرتہ مجبوری وی، او حیوان پہ مرئ کنبی ذبحہ کول ممکن نہ وی، مثلاً بنکار وغیرہ وی، نو دداسے حیوان ذبح صرف زخمی کول دی، کہ د بدن پہ هر خائکنبی وی او هغه حیوانات لکه منخنقه (خفه) پھانسی کرے شوے وی) موقوڈة (تکولے شوے وی) متردیة، (د برہ نہ را غختلے شوے) نطیحة، (بنکر باندے وهلے شوے) او هغه چہ درندگانو مات کرے وی، دداسے قسم حیوان خورل پدے شرط جائز دی چہ ساه (روح) پکنبی موجود وی او ذبحہ شی .

۴= د ذبحے پہ وخت کنبی ذبح کونکے به بسم الله وائی، او تکبیر وئیل هم سنت دی .

دذبحے کولو آداب

- ۱- پسه چارہ باندے ذبحہ کول مکروه دی .
- ۲- د حیوان پہ مخامخ چارہ تیرہ کول جائز ندی .
- ۳- قبلے تہ د حیوان مخ کول غوره دی .

د ذبحے پہ وخت کنبې د حيوان خټ ماتول يا پريکول د روح د وتلو نه مخکې مکره دی. د غواگانو او گډو بيزو په ذبح کنبې سنت طريقه داده چه گس اړخ باندے به څمولے شی او اوښ په اولاره باندے چه گسه خپه ئے ترلے شوی وی.

ښکار:

د حاجت مطابق ښکار کول جائز دی، هسے دمشغولتيا او لوبو دپاره مکره دی، دښکار د لگيدلو نه پس دوه حالتونه دی:

- ۱- يو حالت چه ژوندے په لاس راشی نو ذبحه کولے به شی.
- ۲- کچرته مړ وی او يا په آخری ساگانو کنبې لاس له راشی نو بغير د ذبحے نه هم جائز دے. د ښکار کونکي دپاره هغه شرطونه دی کوم چه د ذبحه کونکي دی، لکه عاقل، مسلمان او يا کتابی به وی، د مسلمان دپاره د ليونی، مجوسی، مشرک او کافر ښکار خورل جائز ندے. آله د ذبحے بايد تيره وی چه وينه په آسانئ سره وبهيوی، ددهپوکی اود نوکانو نه به نوی جوړه شوی، يعنی ټول انواع ددهپوکو به نوی، او حيوان به د تيره والی دوجه نه پريکوی، نه د دروند والی دوجه نه،

او هرچه بنڪارى سپے يا بنڪارى مارغه زخمى ڪړى وى د هغه خوراک هم جائز دے چه ڪله مُعلم (تعليم ورکړے شوے وى) يعنى دنبكار بنودنه ورته شوى وى .

د بنڪارى حيوان تعليم: ڪله چه مالک ئے بنڪار پسه ليرى نوځى، او بنڪار د مالک دپاره نيسى، تر څوچه مالک ورله راشى، د خپل ځان دپاره نه نسي. که يو بنڪارى د بنڪار په نيت آله وښتله نوى بلکه په خطاء سره د لاس نه گوزار شى، او حيوان ورباندے مړ شى، نو دغه حيوان حلال ندے ځکه چه نيت د بنڪار ئے پکښې نوو کړے. دغه رنگه کهښڪارى سپے پخپله بنڪاريسه لار شى، دغه بنڪار هم حلال ندے ځکه چه مالک ندے ليرلے، او نه پکښې نيت د بنڪارشته دے، کچرته بنڪارى غشه وښتته يا ورباندے بل حيوان ولرېدو ياتول يوځل باندے ولگيدل نو ددے خوراک جائز دے. دغشى وښتو په وخت يا دنبڪارى حيوان د ليريدو په وخت کښې بسم الله، الله اکبر وئيل سنت دى، گويا کښې دغه بنڪار ئے په لاس باندے ذبحه کړو .

تنبیہ :

سپی ساتل حرام دی، لیکن رسول اللہ ﷺ د بعضو سپو د ساتلو اجازہ ورکړے ده لکه ښکاری سپے، د فصل د حفاظت دپاره سپے، د خاروو د حفاظت دپاره سپے ساتل جائز دی .

د لباس (جامو) احکام :

اسلام د خائسته والی او د صفائیدین دے، مسلمانانو ته د صفائی او خائسته والی تعلیم ورکوبیلکه الله تعالی لباس ددے دپاره پیدا کړیدے چه انسان ورباندے خپل ستر پرده وکړی، او خائسته ښکاره شی، د الله تعالی ارشاد مبارک دے :
 [يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَارِي سَوْآتِكُمْ وَرِيشًا
 وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ
 يَذَّكَّرُونَ] {الأعراف: ٢٦} ترجمه: اے د آدم اولاد! مونږ ستاسو
 دپاره لباس نازل کړیدے، چه ستاسو عورتونه پټوی، او
 خائستهوالے درکوی، او د پرهیزگاری لباس ډیر غوره دے، دا
 د الله تعالی د طرفنه نښے دی چه خلق ترے نصیحت واخلی
 لباس کښې اصول دادی چه هر قسمه لباس اچول جائز دی .

مگر د کوم لباس نہ چه شریعت منع کړی وی د هغه استعمال حرام دے لکه :

۱- دومره تنگے او نرئ جامے چه د انسان عورت او د بدن هر اندام پکښې ښکاری .

۲- د کفرانو او دبدکرداره خلقو سره په لباس کښې مشابهت کول .

۳- یالباس کښې د قیمت او مقدار په لحاظ سره فضول خرچی یا تکبر کول .

۴- د سرو دپاره ریڅم او سره زر (سونا) حرام دی، البته د ښځو دپاره جائز دی . د علي رضي الله عنه نه روایت دے: يَقُولُ إِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ ﷺ أَخَذَ حَبِيرًا فَجَعَلَهُ فِي يَمِينِهِ وَأَخَذَ ذَهَبًا فَجَعَلَهُ فِي شِمَالِهِ ثُمَّ قَالَ «إِنَّ هَذَيْنِ حَرَامٌ عَلَى ذُكُورِ أُمَّتِي» سنن ابی داود (۴۷۸) ترجمه: نبی کریم ﷺ ښی لاس کښې ریڅم او چپ لاس کښې سره زر واخستل، اووے فرمائیل چه دا دوه څیزونه زما د امت یه نارینو باندے حرام دی، البته د سپین زر استعمالول اچول جائز دی . کوم لباس کښې چه دساه لرونکي څیز تصویر وی د هغه اغوستل دمسلمان دپاره

حرام دی، کہ جامہ کنبی د انسان یا حیوان تصویر وی او کہ زیوراتو کنبی وی د هغه اغوستل حرام دی. عن عائشة، أم المؤمنین، رضي الله عنها، أنها أخبرتها أنها اشترت تمرقة فيها تصاویر فلما رآها رسولُ الله ﷺ قام عليّ الباب فلم يدخله فعرفت في وجهه الكراهية، فقلت: يا رسولُ الله أتوبُ إليّ الله وإلى رسولِهِ ﷺ ماذا أذنبت، فقال رسولُ الله ﷺ ما بال هذه التمرقة قلت اشتريتها لك لتعبد عليها وتوسدّها، فقال رسولُ الله ﷺ إنّ أصحاب هذه الصور يوم القيامة يعدّون فيقال لهم أحيوا ما خلقتم وقال إنّ البيت الذي فيه الصور لا تدخله الملائكة. رواه البخاري ومسلم. ترجمه: عائشه رضي الله عنها فرمائيلى دى چه ما يوه تكيه واخستله چه په هغه كنبی تصویران جوړ شوی وو، كله چه د نبی كريم ﷺ نظر مبارك وربانده ولگيدو نو دروازه كنبی اودريدو، دننه راداخل نشو، عائشه رضي الله عنها فرمائي چه ماد نبی كريم ﷺ په مخ مبارك كنبی نفرت محسوس كړو، ماووييل: زه الله تعالى ته توبه اوباسم او د الله د رسول ﷺ حكم ته ځان تسليموم، ما نه څه گناه شوه ده، رسول الله ﷺ وفرمائييل: څه وجه ده دے تكيه لره، ما ووييل چه دا ما ستا دپاره اخستله ده چه ته ورته ډډه لگوے او آرام وربانده

کوے، رسول اللہ ﷺ و فرمائیل : ددے تصویرانو جو پرونکو ته قیامت کنبی عذاب ورکولے شی، او ورته به ووئیلے شیچه ژوندی کړی هغه خوک چه تاسو جوړ کړے دے، بیا ئے و فرمائیل چه ملائک هغه کور ته نه داخلیری چه هغه کنبی تصویران وی .

ه- د پړکو (گیتو) نه پرتوگ یا لنگ بنکته کول سپرو باندے حرام دی، د ابوهریره رضی الله عنه نه روایت دے چهرسول الله ﷺ فرمائیل دی : «مَا أَسْفَلَ مِنَ الْكَعْبِينَ مِنَ الْإِزَارِ فِي النَّارِ». ترجمه : هغه جامه چه دگیتونه (پړکونه) لاندے وی هغه به په اور کنبی وی . د گیتو (پړکو) نه جامه بنکته کول حرام دی، که قمیص وی که پرتوگ وی، که لنگ وغیره وی، دا حکم صرف د تکبر والو دپاره ندے بلکه د متکبر سزا نوره هم سخته وی، په حدیث د عبدالله بن عمر رضی الله عنه کنبی راغلی دی : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : «مَنْ جَرَّ ثَوْبَهُ خِيَاءً لَمْ يَنْظُرِ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» متفق علیه. ترجمه : چاچه خپله جامه د تکبر د وجے نه زمکه باندے رابنکله الله تعالی به د قیامت په ورخ ورته درحمت نظر ونکړی . او

بنخہ باندے اوردے جامے جو رول فرض دی چہ ٲول بدن
ٲے پکنبی ٲت وی .

۶- دومرہ باریکے او تنگے جامے چہ عورت او اندامونہ
پکنبی بنکاری سپرو او بنخو دپارہ جائزندی .

۷- سپرو دپارہدبنخو مشابہت کول او بنخو له د سپرو
مشابہت کول حرام دی . عبداللہ بن عباس رضی اللہ عنہما
فرمائی : «لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ الْمُتَشَبِهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ
وَالْمُتَشَبِهَاتِ مِنَ النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ» رواہ البخاری . ترجمہ : رَسُولَ
اللَّهِ ﷺ هَغَا سِرْوَا بَانْدَا لَعْنَتَا وَاثَلَا دَا چہ بنخو سرہ
خان یوشان کوی، او هغہ بنخو باندے چہ د سپرو سرہ خان
یوشان کوی .

۸- د کافرانو سرہ ٲہ لباس کنبی مشابہت حرام دے چہ
مسلمان هغہ جامہ واچوی چہ د کافرانو دپارہ خاص وی
عبداللہ بن عمرو رضی اللہ عنہ فرمائی : چہ رسول اللہ ﷺ ما
باندے دوہ زعفرانی رنگے جامے ولیدلے، وے فرمائی : «إِنَّ
هَذِهِ مِنْ ثِيَابِ الْكُفَّارِ فَلَا تَلْبَسُهَا» مسلم : ۲۰۷۷ . ترجمہ : داد کافرانو
لباس دے، دَا مه اچوہ .

دلbas آداب

۱- مسلمان لره پکار دی چه نوے جامے اچوی نو دعاء دے ووائی، په حدیث دابو سعید خدری رضی اللہ عنہ کنبی رَاخِي: «اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صَنَعَ لَهُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صَنَعَهُ». (آبوداود: ۶۰۴۰) ترجمه: آے اللہ! ستا دپاره ټول صفتونهدی تا راته دا جامے واچولے، زه ستانه ددے خیر غواړم او دهغه څه خیر چه دا ورله جوړے شویدی او ددے د شر نه په تاپورے پناه غواړم، او دهغه څه د شر نه چه دا ورله پیداشوی وي.

۲- جامهاول بنی اندامونو ته اچول پکار دی، په حدیث دعائشه رضی اللہ عنہا کنبی راغلی دی: «كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُحِبُّ التَّيْمَنَ مَا اسْتَطَاعَ فِي طَهْوَرِهِ وَتَنَعُّلِهِ وَتَرَجُّلِهِ». (متفق عليه). ترجمه: نبی کریم ﷺ په ټولو کارونو کنبی چه څومره به ترے کیدے شوه بنی طرف خوبنولو، په اودس کولو کنبی، په سر ږمنز کولو کنبی، او په پیزار اچولو کنبی به شروع دبنی خپے نه کوله، او ویستلو کنبی به شروع د کسے خپے نه کوله. ابوهریره رضی اللہ عنہ فرمائی چه رسول اللہ ﷺ فرمائیلی دی: «إِذَا انْتَعَلَ أَحَدُكُمْ فَلْيَبْدَأْ بِالْيَمَنِ وَإِذَا خَلَعَ

فَلْيَبْدَأْ بِالشَّمِّ وَالْوَلْيَيْنِ لَهَا جَمِيعًا أَوْ لِيُخْلَعِ لَهَا جَمِيعًا" صحیح مسلم. ترجمہ:
تاسو کیچھ شوگ پیزار اچوی نو شروع دے دینی خپے نہ
کوی، او چہ اوباسی نو دگسے خپے نہ دے کوی، او یا دے
دوارو خپو تہ واچوی، او دوارو خپو نہ دے پہ یو خائ اوباسی
پہ یو پیزار کنبی د تلونہپہ حدیث کنبی منع راغله ده چہ
یوہ خپہ کنبی پیزار وی او بلہ کنبی نہ وی .

۳- ہر مسلمان باندے لازم دی چہ د بدن او دجامے د
صفائی خاص خیال وساتی خکے داد خائستہ منظر بنیاد دے،
اسلام صفائی طرفتہ ترغیب ورکریدے او د بدن او جامے
د صفائی حکم ئے ہم ورکریدے .

۴- جامو کنبی غورہ رنگ سپین دے، عبد اللہ بن عباس
رضی اللہ عنہ فرمائی چہ رسول اللہ ﷺ فرمائی لی دی : اَلْبَسُوا مِنْ
ثِيَابِكُمُ الْبَيَاضَ فَإِنَّهَا مِنْ خَيْرِ ثِيَابِكُمْ وَكَفَنُوا فِيهَا مَوْتَكُمْ .

ترجمہ : سپینے جامے اچوی خکے چہ دا ستاسو غورہ جامے
دی، او پدے کنبی خپل مری دفن کوی . پدے خبرہ خان
پوہہ کول پکار دی چہ سپین رنگ صرف افضل دے، نور
ہر قسمہ رنگونہ جائز دی . پہ جائزو لباسونو کنبی د زیاتی

او اسراف نہ حآن ساتل پکار دی، اللہ تعالیٰ فرمائیلى دی
 :{وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ
 قَوَامًا} {الفرقان: ۶۷} ترجمه: مومنان هغه خلق دي چه كله
 خرچه كوى نونه زياته كوى، اونه كنجوسى كوى، بلکه
 ددے په مینخ کنبی وی . او نبی کریم ﷺ فرمائی : «كُلُوا
 واشربوا والبسوا وتصدقوا في غير اسراف ، ولا مخيلة» . (رواه
 البخاري). ترجمه: خورئ او خنبئ او صدقه كوى په غير د
 اسراف او بغير د تكبر كولو نه.

دنكاح مسائل

د نكاح شرطونه: ۱=د خاوند او د بنخے رضاشروط ده،

او دا جائز ندى چه په بالغ او عاقل انسان باندے په نكاح
 كولو كنبی زور وكړے شى، او نه بالغه عاقله بنخه باندے د
 هغه چا په باره كنبی چه نكاح كول ورسره نه غواړی څكه
 د بنخے د رضا نه بغير نكاح كول اسلام منع كړيدے، كه يوه
 بنخه د يو سړى سره د نكاح كولو نه انكار وكړی، په هغه
 باندے به زور نشی كيدلے دا حق پلار ته هم نشته .

۲=ولى: يعنى دبنخے سرپرست نه بغير نكاح نه كبرى،

رسول الله ﷺ فرمائی لی دی: (لَا نِكَاحَ إِلَّا بِوَلَى) (ابوداؤد) ترجمہ:
 د سرپرست نہ بغیر نکاح صحیح نہ دہ. کہ یوے بنخے پہ
 خپله ځان پہ نکاح ورکړو او که بل چاله ئے اختیار
 ورکړے وی نو نکاحے فاسده ده، او کافر سرے د مسلمان د
 بنخے ولی نشی جوړیدلے، دچاچه ولی نویحاکم د وخت به
 هغه په نکاح ورکوی. ولی (سرپرست) به څوک وی؟ هر
 عقلمند، بالغ، مسلمان سرے به ولی وی چه دنبخے نزدے
 رشته دار وی په لاندے ډول سره: پلار یا د پلار د طرفنه
 منتخب شوے سرے، بیا نیکه دپلار د طرفنه، که دا نه وی
 بیا د هغه پلار چه څوک موجود وی. بیا ځوی د بنخے، بیا
 نواسے او دغسے لاندے ورپسے ورځه. بیا سکه ورور، بیا
 رور د پلار د طرفنه، بیا د سکهورور ځامن (ورپرونه) بیا د
 پلار شریکی ورور ځامن، پدے اصولو باندے څومره چه
 نزدے رشته دار وی هغه به د ولایت حقدار وی، ددے نه
 پس سره تره، بیا پلار شریکی تره، او بیا د هغوی اولاد
 څومره چه نزدے وی هغومره به حقدار وی، ددے نه پس د
 پلار تره بیا دهغه اولاد، بیا د نیکه تره بیا د هغه اولاد. د ولی
 دپاره ضروری دی چه د نکاح کولو نه مخکښې د بنخے نه

تپوس وکری، د بنځے دپاره د ولی مقررولو کښې حکمت دادے چه د زنا لارے بندے شی ځکه داگرانہ ندهچه زناکارسرے بنځے ته ووائی چه ځان ددومره روپو په عوض کښې په نکاح راکړه، او پدے باندے دوه کسان د خپلو ملگرونه يا د نورو خلقونه گواه کړی، زنا ته به لاره کولاره نه شی .

۳-گواهان: په نکاح کښې دوه يا د دوو نه زیات گواهان چه نیک سیرت والا وی لازم دی، گواهان باید د غټوگناهونونه ځان بیچ کوی، یعنی زنا، شراب وغیره گناهونوکښې ملوث نوی .

د نکاح طریقه داده :

هغه هلک چه نکاح کوی يا د هغه نائب به د جینی ولی (سرپرست) ته ووائی، دا فلانکئی نومے جینی تا په دومره مهر سره فلانی هلک ته په نکاح شرعی سره ورکړیده؟، په جواب کښې به ولی وائی : ما دا فلانئخپله لور يا خور يا چه زه ئے سرپرستی کوم (دجینی نوم به ذکر کړی) دے هلک له په دومره مهر سره په نکاح شرعی سره ورکړیده، هغه به

ووائی ما قبولہ کپی ده . او د خاوند د طرف نه هم بل خوک وکالت کولے شی . ۴-مهر مقررول : په مهر کنبی بهتره داده چه معمولی مقدار مقرر شی، مهر به په عقد نکاح کنبی ذکر کیدلے شی، مهر چه نکاح کولو سره ادا شی غوره ده، لیکن څه وخت پورے روستوکولے هم شی، کچرته خاوند خپلے ښځے لره د کوروالی (جماع) نه مخکښې طلاق ورکړو نو ښځه د نیم مهر حقداره ده، او که دنکاح نه روستو او کوروالی (جماع) نه مخکښې خاوند وفات شو نو ښځه د خاوند د میراث حقداره ده، او پوره مقرر شوے مهر به هم د خاوند د مال نه اخلی، گویا که مهر خاوند باندے قرض دے، دهغه د میراث نه به اخستلے شی.

۵- دنکاح حقونه :

د ضرورت مطابق خرچه : خاوند باندے د ښځے د خوراک، څښاک او جامو او د اوسیدو خرچه لازم ده، که پدے کنبی خاوند بخل کوی نو گناهگار دے، د ښځے دا حق شته چه د خاوند د مال نه دخپل ضرورت مطابق د اجازت نه بغیر اخستلے شی، د خاوند په ذمه واری کنبی قرض هم اخستلے شی، مثلاً د بازار نه په قرض سودا اخلی چه خاوند به مے ادا

کری خاوند باندے بیا ادا کول لازم دی ۶۔ ولیمہ : (د وادہ
 ډوډی وړکول)، یعنی د وادہ وړڅو کښې طعام تیارول او خپل
 خپلوان او دوستانو لره دعوت وړکول، نبی کریم ﷺ ډیرے
 ولیمے کړے وے او ددے حکم ئے هم وړکړیدے، ولیمه
 ددے وجے نه سنت طریقہ ده .

۶- وراثت : یو مسلمان سړی چه دمسلمانے ښځے سره
 صحیح نکاح وکړی دوی دیو بل وارثان شول الله تعالی
 فرمائی : [وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ اَزْوَاجُكُمْ اِنْ لَّمْ يَكُنْ لَّهُنَّ وَلَدٌ فَاِنْ
 كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمْ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَنَّ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوْصِيْنَ بِهَا اَوْ
 دَيْنٍ وَلَهُنَّ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَتُمْ اِنْ لَّمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَاِنْ كَانَ لَكُمْ
 وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمْنُ مِمَّا تَرَكَتُمْ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوْصَوْنَ بِهَا اَوْ دَيْنٍ]
 النساء: ۱۲} ترجمه: ستاسو ښځے چه مړے شی او مال ترے
 پاتے شی ستاسو دپاره پکښې نیمه حصه ده چه اولاد ئے نه
 وی او که اولاد ترے پاتے شوی وی، بیا ستاسو دپاره لورمه
 حصه د ټول مال ده، د وصیت پوره کولو او د قرض ادا کولو
 نه پس، او کوم مال چه تاسو د مرگ نه پس پریردئو د ښځو
 پکښې څلورمه حصه ده، که اولاد مو نه وی، او که اولاد
 درنه پاتے شوی وی نو د ښځو دپاره په ټول مالکښې اتمه

حصہ دہ، دوصیت دپورہ کولو نہ پس چہ تاسو کړے وی او دقرض د ادا کولو نه پس . (النساء : ۱۲) دا خبره یادول پکار دی چہ دبنځے دمیراث دپاره صرف شرعی نکاح کافی ده، که نزدیکت (جماع) شوی وی او که نوی شوی .

د نکاح سنت طریقه او آداب :

۱- د نکاح اعلان کول : ځکه د بنده په کوټه کښې پټه نکاح نه کیږی، په اعلان سره د زنا او نکاح فرق کیږی، د واده جوړې (هلک یاجینی) ته دعاء وئیل هم سنت دی : «بَارِكْ اللهُ لَكَ وَبَارِكْ عَلَيْكَ وَجَمْعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ». سنن ابی داود. ترجمه : الله پاک دے دانکاح ستا دپاره برکتی کړی، او تادے هم برکتی کړی، او تاسو دواړه دے الله په خیر او سلامتیا سره یوځای کړی .

۲- د خپلے بنځے سره دکوروالی په وخت کښې دادعاء لوستل پکار دی . بسم الله اللهم جنبنا الشيطان وجنب الشيطان ما رزقتنا، رواه البخاری . ترجمه : بسم الله، اے الله ! مونږه د شیطان نه لرے وساته او زمونږه اولاد هم د شیطان نه لرے وساته .

۳- بنخہ او خاوند باندے حرام دی چہ د خپل مینځي راز خبرے بل چاته بیان کړی .

۴- د حیض یا نفاس په حالت کښې (اگرکه وینه بنده شوی وی خو چہ غسل ئے لا نوی کړی)سړی له د بنخے سره کوروالے کول حرام دی .

۵- خاوند باندے حرام دی چہ دبنخے سره په شاطرف(دډکو بولوځای) کښې جماع وکړی ځکه اسلام دا حرام کړے دے.

۶- خاوند باندے لازم دی چہ د جماع(کوروالی)په وخت کښې دبنخے پوره حق اداکړی، کچرته د حمل نه دبچ کیدو دپاره نطفه بهار غورځوی نو د بنخے رضایکښې شرط ده او دا کار هم د ضرورت نه بغیر نه دے پکار.

دغوره بنخے صفات :

واده خلق ددے دپاره کوي چہ د واده نه پس بنخه دخاوند دپاره د آرام او سکون سبب وگرځي، ددے وجے نه پاکدامنه معاشره او نیک خاندان جوړیږي، کچرته بنخه ښکاره او پټه د حسن مالکته وی دا لوی نعمت دی، ښکاره حسن دا دے

چہ ظاہری اندامونو باندے برابرہ وی، او پت حسن نہ مراد دینداری او خائستہ اخلاق دی، لیکن اہم شے دینداری دہ او پہ حدیث کنبی دیندارے زنانہ طرفتہ ترغیب ورکریے شوے دے، او دغہ رنگہ بنخے لہ ہم پکار دی چہ د نیک عملہ او متقی خاوند انتخاب وکری .

ہغہ زنانہ چہ ہغوی سرہ نکاح کول حرام دی :

داسے بنخے دوہ قسمہ دی : ۱- ہغہ چہ نکاح ورسرہ ہمیشہ دپارہ حرامہ دہ .

۲- او بعض ہغہ چہ نکاح ورسرہ خہ وخت پورے حرامہ دہ .

ہغہ بنخے چہ ہمیشہ دپارہ حرامے دی ہغہ پہ درے قسمہ دی :

۱- دنسب دوجے نہ حرامے بنخے : دا اووہ قسمہ بنخے دی، قرآن کریم کنبی ذکر دی : [حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبَائِبُكُمُ اللَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِّن نِّسَائِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِن لَّمْ يَكُنُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَخَالَاتُكُمُ الَّذِينَ مِّنْ أَصْلَابِكُمْ وَأَن تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ

إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا [النساء: ۲۳] ترجمہ
 حرام کرے شوے دے پتاسو باندے (نکاح) دمیندو
 ستاسو او لونپہ ستاسو او خویندو ستاسو او تروریانے ستاسو
 او ماشی گانی ستاسو او رویرے او خورزے او میندے ستاسو
 ہغہ چہ پئے درکری وی تاسوتہ او خوندی ستاسو د پئے ورکولو
 د وچ نہ او میندے د بنحو ستاسو (خواخے) او پرکتے ستاسو
 ہغہ چہ پہ پالنه ستاسو کنبی دی د بنحو ستاسونہ ہغہ چہ
 یو حائے شوی یی تاسو د هغوی سرہ پس کہ نوے یو حائے شوی
 د هغوی سرہ پس نشتہ گناہ پتاسو باندے او بنحے د حامنو
 ستاسو (ننگورانے) ہغہ حامن چہ پیداوی ستاسو د شاکانونہ او
 جمعکول د دوو خویندو مگر ہغہ چہ مخکنے تیر شوی دی
 یقینا اللہ تعالیٰ دے بخنہ کوئے رحم کونکے

- ۱- میندے: ددے نہ مراد خپلہ مور دہ، د مور او پلار د طرفنہ
 نیاگانے ہم پکنبی داخلی دی خومرہ چہ برہ نسب رسیبری .
- ۲- لونپہ: سکہ لور یا نواسے دلور یاد حوی د طرفنہ بیا د هغوی
 لونپہ خومرہ چہ خکتہ نسب ورخی .

۳-خویندے : سکہ خور او دپلاردطرفنه خوراود مور دطرفنه خور ټولوخویندو سره نکاح حرامه ده .

۴-تروریانی : (ترور دپلار خور ته وائی)د سپری خپله تروریانے او دپلارتروریانے او د نیکه تروریانے، دغه رنگه د مور تروریانے او د نیا تروریانے .

۵-ماخیگانے-(ماخی د مور خور ته وائی)پدے کنبې د سپری خپله ماخیگانے او دپلار ماخیگانے، او دغه رنگه د نیکه ماخیگانے، د مور ماخیگانے او د نیا ماخیگانے .

۶-وریرے(د ورور لونږه)د سکه ورور لونږه، دپلار د طرفنه د ورور لونږه، د مور د طرفنه د ورور لونږه، د هغوی د ځامنو لونږه، یا د لوریانو لونږه، څومره چه خکته نسب رسیږی .

۵-خورزے(دخور لونږه) سکه خور نه پیدا وی او که د ناسکه خور نه پیدا وی ټوله حرامه دی، او دهغوی اولاد څومره چه نسب رسیږی .

د رضاعت (پیؤ/ سینه رودلو)د وجه نه حرام والے درشتو :
د نسب دوجه نه چه کومه رشتے حرامه وی هغه رشتے د تئے رودو دوجه نه هم حرامیږی، حدیث کنبې راغلی دی :

يَحْرُمُ مِنَ الرَّضَاعِ مَا يَحْرُمُ مِنَ النَّسَبِ. (بخاري ومسلم: ۱۴۴۷، ۲۶۴۵). ترجمہ: حرامیبری د تئے رودو د وجے نہ هغه رشتے چه د نسب د وجے نہ حرامیبری.

د رضاعت (تئے د خوړلو) شرطونه چه حرمت ورباندے ثابتیبری:

۱- پنځه ځل دتئے خوړل، حدیث کنبې راغلی دی: که مثلاً یو ماشوم څلور ځل د چا تئے خوړلے وی هغه ئے رضاعی مور نشی گرځیدلے.

۲- دویم شرط دادے چه ماشوم د طفولیت (وروکوالي) په وخت کنبې شوده خوړلے وی، د طفولیت موده دوه کاله ده چه پدے موده کنبې ئے پنځه کرته سینه خوړلی وی، کچرته دوه یا درے کرته په زمانه د طفولیت کنبې خوړلے وی، او باقی روستو د طفولیتد زمانه نه خوړلیوی، نو بیا هم حرمت نه ثابتیبری. کله چه درضاعت شرطونه پوره شی نو دا ماشوم ددے بنځے بچے وگرځیدو، ددے بنځے ټول اولاد ئے رونړه او خویندے شول، ددے بنځے خاوند (چه د هغه په سبب په سینو دبنځه کی شوده پیدا شوی دی) ددے ماشوم رضاعی

پلار دے، نو دده ٲول اولاد کہ ددے بنځے نہ وی او کہ د بلے بنځے نہ دی ٲہ دے ماشوم باندے حرام دی، داخبرہ ضروری ده چه ددے ماشوم څومره رسته دار دی، د اولادو نہ علاوه درضاعت د رسته سره ئے څه تعلق نشته دے د. مصاهرت (سخرگنی) د وجه نہ د رشتو حرمت

۱- دپلارانو بنځے او د نیکونو بنځے، دوی چه نفس نکاح شرعی ورسره وکره نو ٲه اولادو باندے د هغه زنانو حرمت ثابت شو، او دغه رنگه د هغوي د اولادو ٲه اولادو باندے هم د دوی حرمت ثابت شو څومره چه خکته نسب رسیږی .

۲- اینګور (دځوی بنځه) چه شرعی نکاح د بنځے سره وشی نودهلک ٲه پلار او نیکه او څومره چه بره نسب وی دا بنځه حرامه شی که جماع (نزدیکت) شوه وی او که نه

۳- دبنځے سره نکاح کولو باندے دهغه مور سره او نیا سره که نیاگانے دمور دطرفنه وی او که دپلار د طرفنه وی، نکاح کول ددغه هلک ورسره حرامه ده .

۴- د کومه بنځے سره چه نکاح وشی د هغه لونږه د بل خاوند نه او دلونږو اولادڅومره چه نسب رسیږی ٲدے

خاوند حرامے دی پہ شرط د کوروالی (جماع) باندے، کچرتہ د کوروالی نہ مخکنہی دبنخے خاوند مینخ کنہی جداوالے راشی نو دہغے د اولادو حرمت نہ ثابتیری .

موقتی (یعنی د خاص وخت پورے) حرامے رشتے :

۱- د بنخے خور (خینہ)، ترور یعنی دبنخے دپلار خور او ماخی، یعنی د بنخے د مور خور دوی تمامو سرہ نکاح تر ہغہ وخت پورے حرامہ دہ چہ تر خو د بنخے او خاوند مینخ کنہی جداوالے نوی راغلی پہ طلاق سرہ، او یا پہ وفات سرہ چہ عدت ئے پورہ شی .

۲- ہغہ بنخہ چہ دبل چا پہ عدت کنہی وی، یعنی طلاقہ شوی وی یا خاوند ئے وفات شوے وی، یا د خلع، یا د نکاح د فسخ (ختمولو) د وجہ نہ عدت تیروی، د ہغہ خطبہ کول (غوبنتل/جرگہ کول) ہم دعدت پہ دوران کنہی جائز ندی او نکاح کول ورسرہ ہم جائز ندی .

۳- دحج یا د عمرے دپارہ احرام ترونکی زنانه چہ دا حرام نہ پہ صحیح طور باندے نہ وی وتلی د ہغے سرہ نکاح کول، او د نکاح دپارہ خطبہ کول حرام دی .

د طلاق احکام

طلاق په اصل کښې مکروه دی، لیکن د ضرورت مطابق جائز کیږی، کله چه د ښځې او خاوند یوځای ژوند تیرول گران شی نو دالله دطرفنه مهربانی ده چه د طلاق په صورت کښې د یو بل نه جدا کیدلے شی، لیکن خاوند لره د خو خبرو لحاظ ساتل پکار دی :

۱- د حیض په حالت کښې طلاق ورکول حرام دی، گناه کبیره ده، چاچه داکار وکړو دالله تعالی او د رسول الله ﷺ مخالفت ئے وکړو بیا خاوند باندے لازم ده چه ښځے ته به رجوع (دجماع په صورت کښې) کوی، او د طهر (پاکوالی) پورے به ئے د ښځے پشان ساتی چه کلهپاکه شی، بیا به طلاق ورکړی، کچرته د طلاقو کلکه اراده ئے کړی وی، نو غوره داده چه د غه طهر کښې ورته صبر وکړی او بل طهر کښې ورله طلاق ورکړی .

۲- هغه طهر (پاکوالی دحیض نه) چه نزدیکتئے پکښې کړے وی هغے کښې به طلاق نه ورکوی بلکه بل طهر ته به

صبر کوی خو کچرتہ د زنانہ پہ خیتہ حمل بنکارہ شوے وی
بیا جائز دی .

د طلاق د وجے نہ پیدا شوی مسائل او احکام :

هرکله چه طلاق جدائی ده، ددے جدائی دوجے نہ مختلف
مسائل پیدا کیږی چه دهغه تفصیل دادے :

۱- د عدت تیروول: که خاوند دښځے سره نزدیکت (جماع)
کږی وی، یا ورسره خلوت صحیحه (پوره ځانله والے) کږے
وی، نو ښځه باندے د طلاق نه پس عدت تیروول واجب دی،
کچرتہ نزدیکت (جماع) نه او د خلوت صحیحه نه
مخکښی جدائی راغله، بیا ورباندے عدت نشته دے، عدت
دیته وائی :

۲- که د ښځے حیض راتللو نو درے حیضونه پورے به
عدت تیروی .

۳- که حیض ئے نه راځی بیا به عدت درے میاشته تیروی .

۴- کهښځه حامله وي (یعنی خیته باندے ماشوم وی) نو
عدت به وضع د حمل (پیدائش د بچی) وی .

شریعت کنبی د عدت حکمتونہ :

خاوند ته مهلت ورکوی چه سوچ وکړه او خپله ښځه ته رجوع (واپسی) وکړه، او ددے خبرے یقین هم وشي چه دښځه په خپته حمل شته اوکه نشته .

۵- کچرته ددے طلاق نهمخکنبی دوه طلاق ښځه لره ورکړی وی، نو ښځه په خاوند باندے حرامه ده، تفصیل ددے مسئلے دادے چه خاوند یو طلاق ورکړی بیا ورته رجوع وکړی بیا څه وخت پس ورله دویم طلاق ورکړی بیا ورته رجوع وکړی، په دریم ځل طلاق سره دا ښځه په خاوند حرامه شوله بیا نفس نکاح باندے هم نه جائز کیږی تر څو چه دبل خاوند سره ئه پخپله خوځه سره نکاح نوی کړی، او هغه ورله پخپله خوځه طلاق ورکړی بیا به اولنی خاوند دپاره ورسره نکاح که وغواړی جائز ده . پدے دویمه نکاح کي به دا غرض نه وي چه ښځه اول خاوند دپاره حلالوي چه دیته حلاله وائی، دا بیا خکاره زنا حساییږچه د الله نبي صلي الله عليه وسلم پداسے حلالونکي سړي او حلال کړے شوي سړي باندے لعنت وئیلے دے .

خُلَع (خَانِ خِلاصَ):

د خلع مقصد دادے چه بنځه دخپل خاوند نه په څه وجه جدا كيدل غواړي نو هغه له مال وركړي، اوځان ترے خلاص كړي كچرته خاوند هم د بنځے نه نفرت كوي، او د طلاق اراده لري، بيا د بنځے نه مال اخستل جائز ندي، خاوند به صبر وكړي يا به طلاق وركړي. دبنځے دپاره هم ضروري ده چه معمولي خبرو باندے طلاق ونه غواړي، كچرته داسے حالات جوړشي چه ژوند تيروول گران وي، نو خاوند دپاره هم جائز ندي چه بنځه تنگوي دے دپاره چه خلع وغواړي، او د خاوند دپاره دمهر نه زيات مال اخستل هم جائز ندي.

دنكاح دختمولو او د باقي پرينسودلو اختيار:

دمعقول سبب دوجه نه خاوند او بنځے دواړو دپاره حق شته چه نكاح باقي پريږدي او يا ئے ختمه كړي. مثلا بنځه په خاوند كښي يا خاوند په بنځه كښي مرض يا بل بدني عيب چه دنكاح په وخت كښي نوي بيان شوے هر يو دنكاح دفسخ اختيار لري.

۱- کہ بنخہ او خاوند کنبی یو تن لیونے شی، یا داسے مریض شی چه دنکاح حق نشی ادا کولے یا ددے پشان نور صورتونه نو بل جانب لره دنکاح دفسخه اختیار حاصل دے، که فسخه دنکاح د نزدیکت (جماع) نه مخکنبی وی بیا خاوند ورکرے شوے مهر اخستلے شی .

۲- مقرر شوے مهر که خاوند دهغه د ادا کولو طاقت نه لری نو بنخه د نزدیکت (جماع) نه مخکنبی نکاح فسخه کولے شی، د نزدیکت نه پس ئے بیا دا حق نشته دے .

۳- که خاوند د بنخه د خوراک خبناک د خرچه طاقت نه لری نو د انتظار نه پس بنخه د عدالت په واسطه نکاح فسخه کولے شی .

۴- یا خاوند ورک شی، خه معلومات ئے نوی، او دبنخه د خرچه دپاره ئے خه مال هم نوی پریخه او بنخه سره خپل هم دومره مال نشته چه خرچه ورباندے وکړی، اونهورله شوک قرض ورکوی، نو د داسه مجبورئ په حالت کنبی بنخه د عدالت په واسطه نکاح فسخه کولے شی .

د غیر مسلم سرہ نکاح :

مسلمان باندے د کافرے بنجے سرہ نکاح _ چہ کتابیہ نوی _ حرامہ ده، او مسلمانے بنجے دپارہ دهر کافر سرہ کتابی وی اوکھ غیر کتابی وی، نکاح کولجائز ندی، کہ بنجہ د خاوند نہ مخکین اسلام قبول کړی، بیا د خاوند نزدیک (جماع) ورسره جائز نده ترخو چہ خاوند اسلام نوی قبول کړے .

د غیر مسلم سرہ دنکاح دپارہ بعض احکام :

۱ کافرہ بنجہ او خاوند یوځای اسلام قبول کړی نو ددوی نکاح به پخپل حال باقی وی، که بل شرعی مانع نوی لکه دا بنجہ په دے سپری حرامه وی بیا به جدا والے کیدلے شی .

۲- د کتابیہ بنجے خاوند چہ اسلام قبول کړی، نکاح ئے په خپل حال صحیح ده .

۳- کافران د کتابیانو نه بغیر چہ بنجہ او خاوند کنبی یوتن مسلمان شی مخکینې د نزدیک (جماع) نه نو نکاح ئے باطله ده .

۴- کہ بنیخہ اسلام قبول کړی مخکنې د نزدیکت (جماع) نه، خاوند ئے کتابی وی او که غیر کتابی نو نکاح به فسخه کولے شی ځکه د مسلمانے بنیخے دکافر سره نکاح نه کیږی .

۵- که د نزدیکت (جماع) نه پس بنیخه مسلمانہ شوله نو عدت پورے به بنیخه صبر کوی، که خاوند ئے مسلمان نشو نو د عدت د ختمیدو سره نکاح ختمه شوله، دا مسلمانہ بنیخه په خپله خوښه دبل چاسره نکاح کولے شی، او یا دے د خاوند داسلام قبلولو پورے انتظار وکړی، البته دے د انتظار موده کښې د بنیخے هیخ حق په خاوند باندے نشته، اونه د خاوند څه حق په بنیخه باندے شته، که اسلام ئے قبول کړو نو د هغه بنیخه ده، د نکاح تجدید ته څه ضرورت نشته دے، اگر که بنیخے د خاوند ډیر کالونه انتظار کړے وی، دا حکم د کتابی او غیر کتابی دواړو دپاره دے .

۶- که بنیخه دنزدیکت (جماع) نه مخکنې مرتده شی (والعیاذ باللہ) نو نکاح ئے فسخه شوله، او مهر به هم نشی ورکیدلے، کچرته خاوند (والعیاذ باللہ) مرتد شی نو نکاح فسخه شوله، او نیم مهر به ورکوی، او که د مرتد والی نه پس

بئخه یا خاوند مسلمان شی نو زره نکاح به ئے په خپل حال وی، چه طلاق وغیره نوی واقع شوه .

کتابیه بئخه سره د نکاح نقصانات :

الله سبحانه وتعالی داهل کتابو بئخو سره نکاح حلاله کړه ددے مقصد دپاره چه د اخلاقو اصلاح وشي، معاشره د غلطو کارونو نه پاکه شي، د شرمگاه حفاظت وشي، په معاشره کبني اسلامي قوانین نافذ کړيشي، او داسے امت پیدا شي چه په اشهدان لا اله الا الله محمدرسول الله باندے قائم وی، دا عظیم مقصدونه هغه وخت کبني حاصلیری چه نیک عمله بئخه سره نکاح وشي چه دینداره وی، د شرافت او خائسته اخلاقو مالکه وی،

د مسلمان سړی د کتابیه بئخه سره د نکاح کولو اثرات دادی :

۱- کورنۍ ژوند : ورکوتی خاندان کبني که خاوند د مضبوط مزاج والا وی نو په بئخه باندے اثر کوی، غالبًا بئخه به مسلمانہ شي، لیکن کله کله د بئخه اثر ډیر وی په خاوند باندے بیا چه کوم کارونه د بئخه د عقیدے موافق وی هغه

داخوند باندے کوی مثلاً شراب خنسل، د خنزیر غوبنہ خورل، آزادے دوستانے کول وغیرہ، ددے نتیجہ دashi چه دمسلمانانو خاندانونه تس نس شی، د اولادو تربیت په ناروا کارونو باندے وشي، او کله کله ضدی بنځه خپل بچید ځان سره دخپل مذهب دعبادتځایونو ته بوځی راوی تردے چه ماشومان دهغوی دعبادت سره عادی شی، عربی ژبه کنبې مشهور متل دے من شب علي شیء شاب علیه. (خوڪ چه په څه کنبې لوی شی نو د هغے سره به بوډا کیږی).

اسلامی معاشره باندے اثرات :

اسلامی معاشره کنبې داهل کتابو بنځو ډیروالے خطرناک دے، دا بنځے په امت اسلامی کنبې خپل باطل نظریات خوروی، دخپلو غلطو عادتونو د وجے نه به معاشره برباده کړی، مثلاً د پردے خیال به نه ساتی، لباس به داسلام خلاف اچوی، او نور غلط حرکتونه به معاشره کنبې خواره شی.

وبالله تعالی التوفیق

فہرست د فقہی احکام

3	د زکات حکم
4	کوم اشیاء کنبی زکات فرض دے
4	د سر واو سپینو زرو زکات
5	د تجارت پہ سامان کنبی زکات
7	د شیئر (شراکت) روپو کنبی زکات / د زمکے پہ فصلونو کنبی
8	پہ حیوانات کنبی زکات
9	پہ ابنانو کنبی زکات
11	پہ غواگانو کنبی زکات
13	پہ گدو بیزو کنبی زکات
14	د زکات مستحقین / د زکات د حقدارانو تفصیل
16	ضروری خبرے
17	د خوراک خبناک احکام
19	بیا حیوانات دوه قسمه دی
21	د ذبجے احکام
23	د ذبجے کولو آداب
24	بنکار
25	د بنکاری حیوان تعلیم
26	د لباس (جامو) احکام
31	د لباس آداب

33	د نکاح مسائل
33	د نکاح شرطونه
35	د نکاح طریقہ دادہ
36	د نکاح حقونہ
38	د نکاح سنت طریقے او آداب
39	د غوره بنخے صفات
40	هغه زنانہ چه هغوی سره نکاح کولحرامه دی
42	د رضاعت د وجه نه حرام والے د رشتو
43	د رضاعت شرطونه چه حرمت ورباندے ثابتیری
44	د مصاهرت د وجه نه د رشتو حرمت
45	موقتی حرامے رشتے
46	د طلاق احکام
47	د طلاق د وجے نه پیدا شوی مسائل / د عدت تیروول
48	شریعت کنبسی، د عدت حکمتونه
49	خلم / د نکاح د خنمولو او باقی پرینبودلو اختیار
51	د غیر مسلمه سره نکاح
51	د غیر مسلم سره نکاح دپاره بعض احکام
53	کتابیه بنخے سره د نکاح نقصانات
53	د مسلمان سری د کتابیه سره دنکاح کولو اثرات
54	اسلامی معاشره باندے اثرات